

K Ö Z L E M É N Y

Richter Pál

„HA LÓ NINCS, A SZAMÁR IS JÓ”*

Kodály Zoltán és a Nemzetközi Népzenei Tanács elnöki tisztsége (1961–1967)

ÖSSZEFOGLALÁS

A Nemzetközi Népzenei Tanács (International Folk Music Council) 1961-ben választotta meg harmadik elnökévé Kodály Zoltánt, aki a posztot egészen haláláig töltötte be. Életének utolsó éveiben így megadatott számára a művészileg, tudományosan, de nyugodtan mondhatjuk, erkölcsileg, a társadalmi morál, a társadalmi jó szempontjából is fontos népdal és népzene ügyét a legrangosabb nemzetközi szakmai fórumon segíteni, gondozni és az általa jónak tartott irányba előmozdítani. Kodály a nemzetközi népzene kutatást az egyes nemzeti kutatóműhelyek hálózatoként képzelte el, és arról, hogy a hálózat tagjainak milyen alapkutatói munkákat kellene végezniük, a saját magyarországi kutatócsoportjának fő tevékenységei tanúskodnak. A zenei rendezés, értelmezés és összehasonlítás, valamint a történeti vizsgálatok mellett az IFMC terveivel összecsempülő programja volt a minél több és jó minőségű eredeti népzenei felvételek közreadása. Elnökségének idején kezdett egyre fontosabbá válni a zene, beleértve a népzene is, társadalmi háttérének vizsgálata, ami új fejezetet nyitott az addigra már etnomuzikológiának nevezett tudományág történetében.

Kulcsszavak: Kodály Zoltán, népzene kutatás, Nemzetközi Népzenei Tanács, International Folk Music Council, Maud Karpeles, MTA Népzene kutató Csoport

1961-ben a tizenötödik évében járó Nemzetközi Népzenei Tanács (International Folk Music Council) Kodály Zoltánt választotta meg harmadik elnökévé.¹ Ugyan Kodály már a Tanács indulásakor támogatásáról biztosította a szervezetet, és melegen üdvözölte életre hívását, hivatalos szerepet nemzetközi szinten a munkájában elnökké választásáig azon túl, hogy a Tanács magyar nemzeti bizottságát (Hungarian Committee) vezette, nem vállalt. A Tanács elnökségének rendes tagja magyar részről kezdetben Lajtha László volt (1947–1962), annak köszönhetően, hogy Bartókot követően ő képviselte korábban Magyarországot az UNESCO elődjében, a Szellemi Együttműködés Nemzetközi Bizottságában (International Committee on Intellectual Cooperation). Lajtha részt is vett az IFMC megalapításában, Kodály viszont nem: a szervezet Londonban 1947. szeptember 22–27-én

* A szerző a HUN-REN BTK Zenetudományi Intézet kutatója.

1 Kodály 1961–1967 között volt a nemzetközi szervezet elnöke.

megrendezett alakuló összejövételén sem volt jelen, pedig Maud Karpeles angol népzenekutató, az esemény főszervezője, a Tanács megalakulás utáni titkára többször is hívta, leveleiben szívhez szólóan kérte, hogy jöjjön el, mindig hangsúlyozva Kodály jelenlétének fontosságát, nemzetközi reputációját.² Kodály 1947. szeptember 19-én kelt levelében³ mentette ki véglegesen magát, valamint javaslatot fűzött a korábban megkapott napirend tervezetéhez (1. fakszimile a 206. oldalon).

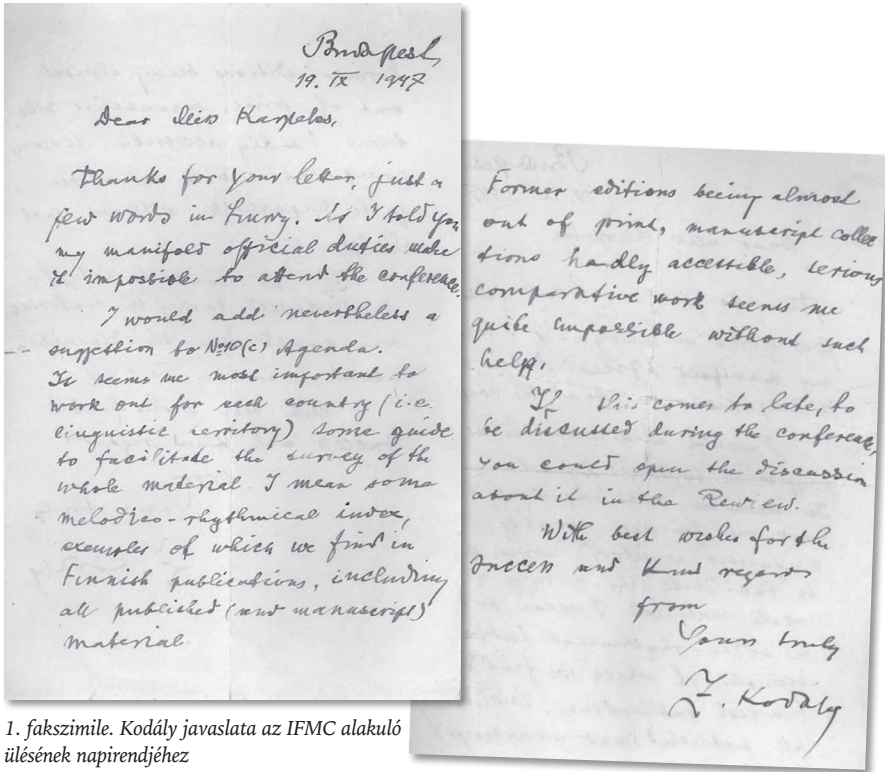
Lenne azonban egy javaslatom a napirend 10(c) pontjához. Számomra a legfontosabbnak tűnik, hogy minden ország (azaz nyelvterület) részére legyen kidolgozva valamiféle útmutató, amely lehetővé teszi az egész anyag áttekintését. Az összes publikált és kéziratot anyagra vonatkozóan valamiféle dallam- és ritmusmutatóra gondolok, amilyenre a finn kiadványokban találni példát.⁴

Érthető, hogy Kodály akkoriban, függetlenül híretől és elismertségetől, páratlan népzenekutatói tapasztalatától és tudásától, tudományszervező energiáit még nem kívánta nemzetközi ügyekkel lekötöni. 1946-tól 1949-ig, a kommunista hatalomátvételig a Magyar Tudományos Akadémia elnöki posztját töltötte be, és Bartók halálát, valamint a világháborús pusztulást és traumát követően rámaradt a feladat, hogy a magyar népzenekutatókat újraindítsa. Végre megadatott neki a lehetőség, hogy az addigi eredmények megőrzésével, a hatalmas mennyiségű gyűjtött anyag archiválásával, feldolgozásával, a már korábban ezen a területen aktív munkatársak összefogásával és fiatalok, újak bevonásával intézményileg is magasabb szintre juttassa el a magyar népzenekutatókat, mindezt társadalmi és

2 Maud Karpeles levelei ez ügyben Kodálynak: 1947. március 8., május 17., augusztus 6., szeptember 9., október 2., 1948. augusztus 10., szeptember 1., 1949. május 4., 1950. január 23. (ICTMD Archive: MS 10017, series 4, folder 122). Az IFMC és Kodály kapcsolatáról: Erich Stockmann: „Zoltán Kodály and the International Folk Music Council”, *Yearbook for Traditional Music* 17. (1985) 1–7.

3 Az idegen nyelvű levelezését közreadó kötet szerkesztői, Legány Dezső és Legány Dénes szerint 1947. szeptember 19-én Kodály egyúttal egy német nyelvű megnyitóbeszédet is küldött az alakuló tanácskozásra (Zoltán Kodály *Letters in English, French, German, Italian, Latin*. Ed. Dezső Legány–Dénes Legány. Budapest: Argumentum–Kodály Archívum, 2002, 322.), de korábban ezt a beszédet Bónis Ferenc kilenc évvel későbbre datálta (1956), és úgy adta közre magyar fordításban, mint *Üzenet a Nemzetközi Népzenei Tanács trossingeni gyűlésének* (Kodály Zoltán: *Visszatekintés. Hátrahagyott írások, beszédek, nyilatkozatok*, III. Közr. Bónis Ferenc. Budapest: Argumentum Kiadó, 2007, 391.), miután a dátum nélküli kéziratot az egykori gépi másolattal együtt egy levélborítékba helyezve találta, melyre ceruzával Kodály a következőket írta: *Üzenet a F. M. Council trossingeni gyűlésére 1956.* (Kodály: *Visszatekintés...*, III., 648.) A 13 évvel később megjelent, Legányék-féle levelezéskötetben nincs utalás arra, hogy miért datálták a gépiratot 1947-re, miközben jegyzetben hivatkoznak a Bónis-féle közreadásra. Annyit tudunk, hogy már a centenáriumba készülve Legány Dezső Kodályné nevében fordult a Tanács akkori főtítkárához, Graham George-hoz, hogy másolatokat kérjen Kodály ott őrzött leveleiből. Azután 1989–90-ben volt Legány részéről egy újabb megkeresés, valószínűleg már a levelezéskötet anyaggyűjtése kapcsán, melynek során megerősítették, hogy az ICTM archívumában megvannak Kodály levelei, valamint adatokat küldtek Kodály 1961-es elnöki köszöntőjéről.

4 „I would add nevertheless a suggestion to N° 10 (c) Agenda. It seems me most important to work out for each country (i.e. linguistic territory) some guide to facilitate the survey of the whole material. I mean some melodic-rhythmical index, examples of which we find in Finnish publications, including all published (and manuscript) material.” Kodály levele Maud Karpelesnek. *Zoltán Kodály Letters...*, 323., ICTMD Archive: MS 10017, series 4, folder 122.

1. faksimile. Kodály javaslata az IFMC alakuló ülésének napirendjéhez

oktatási céljaival, törekvéseivel összhangban. Elsődleges célja a magyar népdalok összkiadásának, *A Magyar Népzene Tára* (CMPH) sorozatnak az elindítása, folyamatos szerkesztésének biztosítása volt, ezt még Bartókkal közösen évtizedekkel korábban határozták el.⁵ Miután 1951-ben megjelent a sorozat gyermekjátékokat bemutató első, majd két évre rá a jeles napok anyagát közreadó második kötete, 1953-tól az MTA keretein belül sikerült hivatalosan is létrehozni a Népzenekutató Csoportot.⁶ Ezzel párhuzamosan, 1951-től, a Zeneakadémián a Szabolcsi Bence által vezetett zenetudományi képzés mellett a népzenekutatók képzése is megkezdődött Kodály irányításával. Először tehát szakmai igényeinek megfelelően a magyar népzenekutatók bázisát építette ki Kodály, melyre támaszkodva már lehetővé vált a nemzetközi tudományos térben való érdemi részvétel. Ráadásul mind-

5 Bartók Béla–Kodály Zoltán. „Az új egyetemes népdalgyűjtemény tervezete”, *Ethnographia* 24. (1913) 313–316.; Kovács Sándor. „A Bartók-rend kialakulásának története”. In: Bartók Béla: *Magyar Népdalok. Egyetemes Gyűjtemény*, I. Sajtó alá rend. Kovács Sándor–Sebő Ferenc. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1991, 13–31.

6 *A Magyar Népzene Tára*, I.: *Gyermekjátékok*. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szerk. Bartók Béla–Kodály Zoltán. Sajtó alá rend. Kerényi György. Budapest: Zeneműkiadó Vállalat, 1951; *A Magyar Népzene Tára*, II.: *Jeles napok*. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szerk. Bartók Béla–Kodály Zoltán. Sajtó alá rend. Kerényi György. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1953. Az MTA Népzenekutató Csoport megalakulásáról ld. Szalay Olga: *Kodály, a népzenekutató és tudományos műhelye*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2004, 296–302.

ezt abban az időszakban tudta véghezvinni, amikor Magyarország a háborút követően történelmének újabb sötét időszakát élte a szovjet típusú bolsevik diktatúra alatt, a kommunista vezér személyi kultuszával kísérve. A társadalom szellemileg és fizikailag is a határok közé bezárva, a külvilágtól elzártan élt. Utazni nem lehetett, még az olyan nemzetközi hírességeknek sem, mint Kodály. Ugyanakkor éppen ez az ismertség, tekintély és hírnév valamelyest védte őt és munkatársait a hatalom önkényétől is.

Kodály mint az IFMC magyar nemzeti bizottságának vezetője folyamatosan nyomon követte az eseményeket, tájékozott volt az új kutatási programok és kiadványok tekintetében, valamint tartotta a kapcsolatot a szervezet titkárával, Maud Karpelesszel, akinek rendre megküldte a Népzene kutató Csoportban készült legújabb kiadványokat. Kodály tekintélyét, hírnevét és megbecsültségét jól jelzi, hogy a Tanács első elnökének, Vaughan Williamsnek a halálát követően Maud Karpeles Kodályt kérte fel a szervezet nevében az emlékezés és méltatás megírására.

Kodály egy válaszlevélben küldte meg rövid írását, tudatában lévén annak, hogy tollát sokkal inkább a személyes vallomás vezérelte, semmint a kért műfajnak való megfelelés.

Vaughan Williams tette a legtöbbet a „Land ohne Musik”-ről kialakított régi német előítélet eloszlatásáért. Csodálatos feldolgozásaival megneemesítette a népdalt, a népdal szellemével pedig megneemesítette saját stílusát. Ily módon úgy újította meg az angol zenét, hogy visszatért a régi hagyományokhoz. Szemléletváltozást idézett elő az angol zenében: angolabbá tette azt, ugyanakkor más népek számára is megközelíthetővé. Úgy lehetett eredeti, hogy soha nem vált mesterkéltté. Halála nagy veszteség, de életműve gazdag örökség.⁷

Karpeles elnöki posztra felkérő levelére válaszul Kodály még 1960 decemberében, a második elnök, Jaap Kunst halálát követően is joggal hivatkozva az életkorára és egészségi állapotára – december 1-én kapott szívinfarktusa bizonytalanná tette számára a jövőt⁸ –, egy magyar közmondással fűszerezve igyekezett udvariasan kitérni a feladat elől:

Az IFMC-nek egy fiatalabb, aktívabb és kevésbé haldokló elnököt kívánnék. (Ha babonás lennék, akkor el kellene utasítanom a felkérést, mint a korai halál biztosítékát.) [...] Most még egyszer kérem Öntől, nézzen körül a világban egy alkalmasabb személyért. Ha mégsem találna senkit, akkor alkalmazzunk egy magyar közmondást: „Ha ló nincs, a számár is jó.”⁹

7 Kodály Zoltán: „Vaughan Williams halálára” (1958). In: uő: *Visszatekintés...*, III., 453. Angol eredetije Kodály 1958. szeptember 19-én kelt, Maud Karpelesnek írt leveléből (betűhű átírásban ld. *Zoltán Kodály Letters*, 353. A szöveg szerkesztett kiadása: Maud Karpeles–Zoltán Kodály–Danica S. Jankovič–Stewart Wilson: 1959. “Ralph Vaughan Williams, O.M.”. In: *JIFMC* 11., 3–5., ide: 4.

8 Eörsze László: *Kodály Zoltán életének krónikája*. Budapest: Zeneműkiadó, 1977, 263.

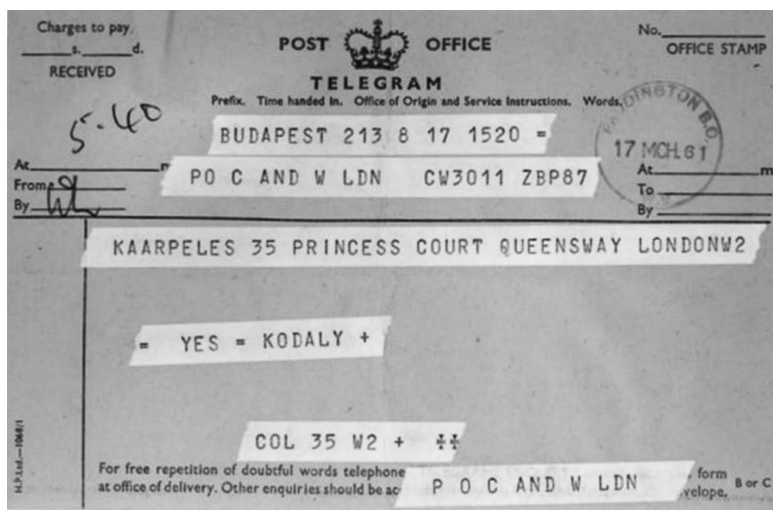
9 „I would wish to the IFMC a younger, more active and less moribund president. (If I should be superstitious I must refuse: it is to insure an early death.) [...] Now I ask you once more to look around the world for a more suitable person. If you find nobody than let use a Hungarian proverb: ‘If lacks a horse an ass will do it.’” *Zoltán Kodály Letters*, 2002, 375.; ICTMD Archive: MS 10017, series 4, folder 122..

Úgy tűnik, hogy Karpeles azonban addigra informálisan egyeztetve a Tanács vezetőségével már eldöntötte, hogy mindenképpen ragaszkodik Kodály elnökké választásához:

Egy kissé rejtélyesnek találtam a levelét, de úgy hiszem, jól értem, ha vonakodva is, de elfogadja az IFMC elnöki tisztét. Körbenéztem a világban, és egy lovat sem találtam, bár talán 2-3 év múlva néhány csikóból lehetne, tehát folytatva a közmondás metaforáját, megkérném, hogy fogadja el a „szamar” – amely végül is egy igen tiszteletreméltó állat – szerepét.¹⁰

Végül Kodály kötélnék állt, egészségi állapota is örvendetesen javult. Karpeles kérésére egy egyszavas, 1961. március 17-én elküldött táviratban (2. fakszimile) megerősítette döntését, és elvállalta az elnökséget, amelyet Karpeles nagy örömmel üdvözölt 1961. március 20-án kelt válaszlevelében:

Nagyon köszönöm, hogy elküldte a táviratot, amelytől nagyon megkönnyebbültem. Most már minden aggály nélkül léphetek tovább, és értesíthetem mind a tagságot, mind a nagyközönséget, hogy megtisztelte a Tanácsot az elnöki teendőik ellátásával.¹¹

2. fakszimile. Kodály távirata, amellyel elfogadta a jelölést az IFMC elnöki tisztére

10 „I found your letter a little cryptic but I believe I am right in thinking that you will accept the Presidency of the IFMC, although you do so reluctantly. I have already looked around the world and there is not a horse to be found although perhaps in two or three years time some colts may have grown up; so, to continue the metaphor of this proverb, we are asking you to accept the role of the “ass”, who is, after all, a very honoured animal.” Maud Karpeles 1961. január 20-án kelt levele Kodálynak. ICTMD Archive: Series 4, Folder 122. (A gépelt kézirat 1961 helyett tévesen 1960 szerepel.) Ld. még: Erich Stockmann: „Zoltán Kodály und der International Folk Music Council”, *Studia Musicologica* 25/1., 5–13.

11 „Thank you so much for sending me the telegram. This has relieved my mind very much. I can now go ahead without any qualms and announce to the members, as well as to the general public, that you have honoured the Council by consenting to act as our President.” Maud Karpeles 1961. március 20-án kelt levele Kodálynak. ICTMD Archive: MS 10017, series 4, folder 122.

Kodály a posztot egészen haláláig töltötte be. Végig megőrizte jó kapcsolatát Maud Karpelesszel, aki teljes mértékben támogatta szakmai terveit, elképzeléseit. Kodály 80. születésnapjára küldött köszöntőjében Karpeles az IFMC elnöksége nevében fejezte ki szakmai csodálatát, nagyrabecsülését.

Sok zavaros és egymásnak ellentmondó elmélet létezik a népzeneről, de Kodály profeszor világos értelmezésével a lényegéig hatolt a kérdésnek, és tisztában senki más nem értette meg a népzene természetét és jelentőségét. Teljesen tisztában van azzal, hogy ez különleges zenei műfaj sajátos megkülönböztető jegyekkel, de sohasem téveszti szem elől azt a tényt, hogy egyúttal a zene nagy világának egy része.¹²

Kodályt 1961 nyarán az IMFC nemzetközi konferenciáján Kanadában, Quebecben választották meg elnöknek. Személyesen nem tudott ezen a tanácskozáson még részt venni, de első elnöki köszöntőjében így üdvözölte a résztvevőket:

[...] új népzenei gyűjtemények jelennek meg világszerte, hanglemez és a nyomtatás immár megóvja népzeneinket a változó idők veszélyétől: a feledéstől. A java népdal művészi értéke semmivel sem kisebb, mint bármely nagy műalkotásé. Ez az eszme egymagában megérdemelné, hogy propagálására társaság alakuljon. Az eddig végzett munka teljességgel igazolja Tanácsunk létezését és jelentős arányait.¹³

Életének utolsó éveiben végül megadatott a számára művészileg, tudományosan, de nyugodtan mondhatjuk, erkölcsileg, a társadalmi morál, a társadalmi jó szempontjából is fontos népdal és népzene ügyét a legrangosabb nemzetközi szakmai fórumon segíteni, gondozni, és az általa jónak tartott irányba előmozdítani. Elnöksége alatt összesen öt nemzetközi konferenciát rendeztek, 1965-öt leszámítva minden évben egyet. Nagy eredmény, hogy mindegyik alkalommal magyar delegált(ak) is részt vett(ek) az eseményen, és maga Kodály is három konferencián tudott személyesen jelen lenni: 1962-ben a csehországi Gottwaldovban, 1963-ban Jeruzsálemben és 1964-ben Budapesten. NB. a jeruzsálemi konferencia ideje alatt a *Székelyfonót* is bemutatták héber nyelven.

E konferenciák témái, amelyek kitalálásában, megfogalmazásában az elnöknek is szerepe volt, erőteljesen kapcsolódtak a magyar népzene kutatás főbb feladataihoz, célkitűzéseikhez. Gottwaldovban a konferencia egyik témája a vokális és a hangszeres stílusok elemzése volt, valamint először szerepelt a migráció és a néptánc, valamint a néptáncok és zenéjük a témák között. Jeruzsálemben az IFMC konferencia, kapcsolódva egy nagyobb UNESCO-programhoz – amely kelet és nyugat

12 „There are many confused and conflicting conceptions of folk music, but professor Kodály with his clarity of perception has penetrated to heart of the matter and no one has understood more clearly than he the nature and significance of folk music. He is fully aware that it is a particular genre of music with its own distinctive characteristics, but he never loses sight of the fact that it is at the same time a part of great world of music.” ICTMD Archiv: Series 4, Folder 122..

13 Kodály Zoltán: „Üzenet a Nemzetközi Népzenei Tanács quebeci konferenciájához”. In: uő: *Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok*, II. Sajtó alá rend. Bónis Ferenc. Budapest: Argumentum, 2007, 216. Angolul megjelent: *Bulletin of the International Folk Music Council*. No. 20. London, 1962, 7–8.

zenéje volt – a népzene, népdalok vonatkozásában tárgyalta a kérdést, a megnyitó beszédet Kodály tartotta,¹⁴ és végül Budapesten a zenei alapú rendszerezés, népzene és zenetörténet voltak a legfontosabb témák. Kodály a nemzetközi népzene-kutatást az egyes nemzeti kutatóműhelyek hálózataként képzelte el, és arról, hogy a hálózat tagjainak milyen alapkutatási munkákat kellene végezniük, a saját magyarországi kutatócsoportjának, az 1962. évre vonatkozó tervének az indoklása tanúskodik, de részben már erre utalt a fentebb idézett, Karpelesnek 1947-ben írt levél is.

Összegezve a kutatási témákról szóló indokolást: a Csoport [MTA Népzene-kutató Csoport] két fő tevékenysége a Magyar Népzene Tára kötetek megjelenítése [...] és az Európai népdalkatalógus¹⁵ megteremtése. [...] ez a két téma nyújt majd alapot a széleskörű történeti vizsgálatokhoz is, mert csak a rendezett és kiadott népdal anyagunk birtokában és mások anyagának alapos megismerése és rendezése, továbbá az írásos történeti anyag feltárása után vállalkozhatunk a népzene változásainak, egymásra hatásának, történetének, népzene és műzene kölcsönös viszonyának tudományos kidolgozására.¹⁶

A zenei rendezés, értelmezés és összehasonlítás, valamint a történeti vizsgálatok mellett Kodálynak másik fontos, az IFMC terveivel összecsendő programja volt a minél több és jó minőségű eredeti népzenei felvétel közreadása. Ennek szellemében készült el az 1964-es budapesti kongresszusra a magyar népzeneről áttekintést nyújtó mikrobarázdás lemez, gyűjtésekből összeválogatott hangfelvételekkel,¹⁷ a kezdeményezést a szintén ebben az időben induló UNESCO-lemez-sorozat¹⁸ teljesítette be. Kodály fontosnak tartotta még, hogy a konferencia-előadások teljes terjedelmükben jelenjenek meg, és ne csak rövidített összefoglalásuk, ami a Tanács folyóiratának (*Journal of IFMC*) gyakorlata volt. A budapesti konferencia esetében el is intézte, hogy a budapesti kiadású *Studia Musicologica* az ő elvárásainak megfelelően adja közre az előadások írásbeli változatát.¹⁹

Az erőteljes történeti és zenei megközelítés mellett éppen Kodály elnökségének idején kezdett egyre fontosabbá válni a zene (beleértve a népzene is) társadalmi hátterének vizsgálata, amely azután új fejezetet nyitott az addigra már etnomuzikológiának nevezett tudományág történetében.

-
- 14 Kodály Zoltán: „Address by Zoltán Kodály at the Opening Ceremony”, *JIFMC Journal of the International Folk Music Council*, 16. (1964), 4–5.; Percy M. Young: *Zoltán Kodály, a Hungarian Musician*. London: Ernest Benn Limited, 1964, 199–202. Magyar fordításban: Kodály Zoltán. „A Nemzetközi Népzenei Tanács jeruzsálemi kongresszusán. Megnyitó beszéd”. In: uő: *Visszatekintés...*, III., 396–398.
- 15 Az ún. Európa Katalógus munkálatait egyébként az IFMC szintén szorgalmazta. A katalógus tervét, illetve az addig elért eredményeket az 1964-es budapesti konferencián be is mutatták. Egyes munkafolyamatok elvégzését már akkor számítógéppel tervezték, és ezirányú kísérleteket is folytattak. (HUN-REN BTK Zenetudományi Intézet irattára: 705_1963_09_20_6).
- 16 HUN-REN BTK Zenetudományi Intézet irattára: 1962_13_23_NZKCS.
- 17 *Hungarian Folk Music*. Szerk. Rajeczky Benjamin. Budapest: Qualiton, 1964, LPX 1187. A budapesti konferenciáról film is készült, amelyet többek között a hamburgi televízióban is lejátszottak 1964 novemberében.
- 18 UNESCO Collection of Traditional Music of the World (1961–2003).
- 19 Erich Stockmann: „The International Folk Music Council/International Council for Traditional Music Forty Years”, *Yearbook for Traditional Music* 20. (1988), 1–10.; ide: 5–7.

IRODALOMJEGYZÉK

- A Magyar Népzene Tára, I.: *Gyermekjátékok*. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán. Sajtó alá rendezte: Kerényi György. Budapest: Zeneműkiadó Vállalat, 1951.
- A Magyar Népzene Tára, II.: *Jeles napok*. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán. Sajtó alá rendezte: Kerényi György. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1953.
- Bartók Béla: *Magyar Népdalok. Egyetemes Gyűjtemény*, I. Sajtó alá rendezte: Kovács Sándor–Sebő Ferenc. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1991.
- Bartók Béla–Kodály Zoltán: „Az új egyetemes népdalgyűjtemény tervezete”, *Ethnographia* 24. (1913), 313–316.
- Bulletin of the International Folk Music Council* (<https://ictmusic.org/publications/bulletin-ictmd>).
- Eősze László: *Kodály Zoltán életének krónikája*. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Hungarian Folk Music*. Szerk. Rajeczky Benjamin. Budapest: Qualiton, 1964, LPX 1187.
- JIFMC Journal of the International Folk Music Council* (A Nemzetközi Népzenei Tanács periodikája 1949–1968 között [vol. 1–20], 1969–1980 között évkönyvként jelent meg *Yearbook of the International Folk Music Council* [vol. 1–12], majd a szervezet névváltoztatása után, 1981-től *Yearbook for Traditional Music* címmel [vol. 13–]).
- Kodály Zoltán: *Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok*, II. Sajtó alá rend. Bónis Ferenc. Budapest: Argumentum Kiadó, ²2007.
- Kodály Zoltán: *Visszatekintés. Hátrahagyott írások, beszédek, nyilatkozatok*, III. Közr. Bónis Ferenc. Budapest: Argumentum Kiadó, ²2007.
- Stockmann, Erich: „Zoltán Kodály und der International Folk Music Council”, *Studia Musicologica* 25/1., 5–13. DOI: 10.2307/901957
- Stockmann, Erich: „Zoltán Kodály and the International Folk Music Council”, *Yearbook for Traditional Music* 17. (1985) 1–7. DOI: 10.2307/768433
- Stockmann, Erich: „The International Folk Music Council/International Council for Traditional Music Forty Years”, *Yearbook for Traditional Music* 20. (1988) 1–10. DOI: 0.1017/S0740155800017033
- Szalay Olga: *Kodály, a népzeneutató és tudományos műhelye*. Budapest. Akadémiai Kiadó, 2004.
- UNESCO Collection of Traditional Music of the World* (1961–2003). (<https://ich.unesco.org/en/collection-of-traditional-music-00123>).
- Zoltán Kodály Letters in English, French, German, Italian, Latin*. Ed. Dezső Legány–Dénes Legány. Budapest: Argumentum–Kodály Archívum, 2002.
- Young, Percy M.: *Zoltán Kodály, a Hungarian Musician*. London: Ernest Benn Limited, 1964.

ABSTRACT

PÁL RICHTER

'IF LACKS A HORSE AN ASS WILL DO IT'

Zoltán Kodály and the Presidency of International Folk Music Council

The International Folk Music Council elected Zoltán Kodály as its third president in 1961, and he held the post until his death. Thus, during the last years of his life and as the head of the most prestigious international and professional forum, Kodály was given the opportunity to look after, promote, and influence the cause of folk song and folk music in a way he viewed as ideal. This was a cause that he personally considered important from an artistic and scientific perspective, as well as from a moral and social standpoint that included its benefits to society. Kodály envisioned international folk-music research as a network of individual national research workshops. The basic research work that the members of this network would carry out is shown by the main activities of his (the Hungarian) research group. In addition to systematizing, analyzing, and comparing music, as well as conducting historical research, Kodály had another important programme that was in perfect alignment with the plans of the IFMC: the publication of as many high-quality recordings of original folk music as possible. It was during his presidency that the study of the social background of music, including folk music, began to become increasingly important for research, alongside the more typical historical and musical approach. This was a development that was to open a new chapter in the history of the discipline, by then already designated 'ethnomusicology.'

Pál Richter was born in Budapest, graduated from the Liszt Academy as a musicologist in 1995, and obtained a PhD degree in 2004. His special field of research is 17th century music in Hungary, and he conducted his PhD research on the same subject. His other main fields of interest are Hungarian folk music, classical and 19th century music theory and the use of multimedia in music education. Since 1990 he has been involved in the computerized cataloguing of the folk music collection of the Institute for Musicology and has also participated in ethnographic field research. From 2005 he was the head of the Folk Music Archives, and recently has become the director of the HUN-REN RCH Institute for Musicology. He regularly delivers papers at conferences abroad, publishes articles and studies and teaches music theory and the study of musical forms at the Liszt Academy of Music in Budapest. From 2007 until 2021 he was in charge of the new folk music training, and is the founding head of the Folk Music Department.